

ยางนา (*Dipterocarpus alatus* Roxb.)

พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Dipterocarpus alatus</i> Roxb. ex G.Don
ชื่อวงศ์	Dipterocarpaceae
ชื่อสามัญ	Yang
ชื่อทางการค้า	Yang , Gurjan , Garjan
ชื่อพื้นเมือง	ยางนา , ยางขาว, ยางหยวก, ยางแม่น้ำ, (ทั่วไป), กาดील (เขมร)

ลักษณะทั่วไป

เป็นไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงถึง 40-50 เมตร ลำต้นตรง เปลือกหนาเรียบมีสีเทาหรือเทาปนขาว โคนต้นมักเป็นพูสูงขึ้นมาเล็กน้อย ขนาดเส้นรอบวงเพียงอก ของต้นที่มีอายุมาก ระหว่าง 4 -7 เมตร หรือมากกว่า ยอดและกิ่งอ่อนมีขนทั่วไป ใบ รูปไข่แกมรูปหอก กว้าง 8 - 15 เซนติเมตร ยาว 20 - 35 เซนติเมตร มีขนสีน้ำตาล ดอก มีสีชมพูออกเป็นช่อสั้นๆ ตามง่ามใบตอนปลายกิ่งและมีดอกช่อวง มีนาคม - พฤษภาคม ผลกลม มีปีกยาว 2 ปีก ปีกสั้น 3 ปีก เป็นผลช่วงเดือน เมษายน - มิถุนายน

การกระจายพันธุ์ตามธรรมชาติ

พบขึ้นในที่ลุ่มต่ำ ริมห้วย ลำธาร และตามหุบเขาทั่วทุกภาคของประเทศไทยในระดับความสูงของน้ำทะเลเฉลี่ยคือ 350 เมตร ในต่างประเทศพบที่ บังคลาเทศ พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนามใต้ และมาเลเซีย

การขยายพันธุ์และการปลูก

➔ การขยายพันธุ์และการผลิตกล้า ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด เป็นไม้กลางแจ้ง เจริญเติบโตได้ดีในสภาพดินแทบทุกชนิด

➔ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการปลูก

ดิน ชอบดินที่มีอินทรีย์วัตถุค่อนข้างอุดมสมบูรณ์

ความชื้น ชอบความชื้นปานกลาง

แสง ปลูกไม่ย้งนาชอบขึ้นบริเวณใต้ร่มเงาต้นไม้ใหญ่ ที่มีแสงแดดส่องถึง (แดดรำไร)

เมื่อพ้นระยะปลูกไม้ (หลังย้งนาอายุ 1 ปี) ต้องการแสงแดดเต็มวัน จึงควรทยอยเปิดร่มเงาออก

➔ การปลูกดูแลบำรุงรักษา

การคัดเลือกพื้นที่และเตรียมพื้นที่ปลูก ก่อนนำเมล็ดไปเพาะควร นำเมล็ดมาตัดปีกออกก่อน วัสดุที่ใช้เพาะเมล็ดไม้ ปกตินิยมใช้ทรายท่อน้ำคว่ำหรือราดยาฆ่าเชื้อร่าก่อน เพื่อป้องกันไม่ให้ร่าทำลายกล้าไม้ที่จะงอกใหม่ โดยวางเรียงเมล็ดไม้ที่ตัดปีกออกแล้ว ให้ส่วนที่เป็นปลายรากหงายขึ้นมา (ส่วนที่เป็นรอยต่อของเมล็ดกับปีก) กดเมล็ดให้จมลงในทรายให้ระดับปลายรากอยู่ในระดับผิวทราย แล้วโรยทับด้วยขุยมะพร้าวบางๆ รดน้ำทุกวัน เช้า-เย็น ให้ความชุ่มชื้นนี้พอเพียง เมล็ดใหม่จะงอกหลังจากเพาะแล้ว 4-5 วัน จากนั้นจึงทำการย้ายเมล็ดที่งอกลงในถุงเพาะชำต่อไป ภายในระยะเวลา 7 เดือน ต้นกล้า จะมีความสูงประมาณ 30-35 ซม. สามารถย้ายปลูกได้

วิธีการปลูกและระยะปลูกที่เหมาะสม ควรทำในช่วงฤดูฝน ประมาณ เดือนมิถุนายน ระยะปลูกที่เหมาะสมควรใช้ระยะห่าง 4 x 4 เมตร อัตราการรอดตายสูงมากและเจริญเติบโตได้ดี หลุมปลูกควรมีขนาด 30 x 30 x 30 ซม. ก้นหลุมควรมีผิวดินที่ร่วนซุยหรืออาจใช้ปุ๋ยอินทรีย์รองก้นหลุม เมื่อปลูกแล้วควรกลบหลุมให้ระดับผิวดินอย่าให้น้ำขัง

➔ **โรคและแมลง** โรคพืชที่พบในไม้วงศ์ยาง ระยะที่เป็นเมล็ด ได้แก่ เชื้อราที่ทำให้เมล็ดเสื่อมคุณภาพเร็วขึ้น (มีประมาณ 50 ชนิด) ระยะที่เป็นกล้าไม้ ได้แก่ โรคเน่าคอดิน แมลงศัตรูพืช แมลงเจาะเมล็ดไม้ ได้แก่ ตัวงวงเจาะเมล็ด

แมลงกินใบ ได้แก่ พวกหนอนไหมป่า, หนอนบุง, ตัวงมทอง

แมลงเจาะเปลือก ได้แก่ ตัวงวงเจาะเปลือก

แมลงเจาะลำต้น ได้แก่ ตัวหนวดยาวเจาะลำต้น

➔ **อัตราการเจริญเติบโต** ยางนาเป็นไม้ที่มีอัตราการเจริญเติบโตช้าโดยไม้ที่มีอายุประมาณ 14 ปี มีความโตทางเส้นรอบวงเฉลี่ยถึง 82.84 ซม. มีปริมาตร 3.83 ลบ.ม./ไร่ (7 ต้น / ไร่)

ประโยชน์และสรรพคุณ

ไม้ ใช้ในการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนและถ่านนำไปอบน้ำยาสามารถทนทานต่อการทำลายของปลวกและเชื้อราได้ดี จึงทำให้มีอายุการใช้งานนาน (มากกว่า 10 ปีขึ้นไป) น้ำมัน ใช้ทาไม้ ยาแนวเรือ ใช้เดินเครื่องยนต์แทนน้ำมันซีลได้ ทำน้ำมันใส่แผล แก้ โรคเรื้อน เปลือก สรรพคุณ น้ำต้มเปลือกกินแก้ตับอักเสบ บำรุงร่างกาย ฟอกเลือด และใช้ทาถูนวด (ขณะร้อน) แก้ปวดตามข้อ ฯลฯ